

REZULTATI TESTIRANJA NA OKUŽBO Z VIRUSOM HEPATITISA B IN C PRI OSEBAH, KI SO SE ODLOČILE ZA PROSTOVOLJNO TESTIRANJE NA OKUŽBO S HIV V OBDOBJU SEPTEMBER 2006 –JULIJ 2007

RESULTS OF HEPATITIS B AND C TESTS IN PERSONS WHO VOLUNTEERED FOR HIV TESTING DURING THE PERIOD FROM SEPTEMBER 2006 TO JULY 2007

Ludvik Vidmar¹, Mario Poljak²

Prispelo: 20. 2. 2008 – Sprejeto: 14. 3. 2008

Pismo uredništvu

Na Kliniki za infektivne bolezni in vročinska stanja Ljubljana deluje Ambulanta za prostovoljno svetovanje in testiranje na okužbo z virusom človeške imunske pomanjkljivosti (HIV) že od jeseni 1985 dalje. Laboratorijsko diagnostiko vseskozi opravljajo v referenčnem Laboratoriju za molekularno mikrobiologijo in diagnostiko hepatitsov in aidsa na Inštitutu za mikrobiologijo in imunologijo MF Ljubljana.

Obisk v ambulanti z leti narašča. V zadnjem petletnem obdobju beležimo še naprej manjši vsakoletni porast obiskov, opravljenih pa je med 1500–1700 svetovanj in testiranj na okužbo s HIV letno. Delež novoodkritih oseb z okužbo HIV znaša med 0,3–0,5 %. Za obisk v posvetovalnici ni potrebna napotnica, pač pa zgolj potrjena zdravstvena kartica. Alternativna možnost je še anonimno brezplačno testiranje na okužbo s HIV, vendar je po številu omejeno na okoli 400 testiranj letno, kar znaša povprečno 20–25 % vseh testiranj. Na en ali drugi način lahko opravimo le testiranje na okužbo s HIV, ne pa tudi testiranja na okužbo z virusoma hepatitisa B in/ali C. To je možno opraviti le z veljavno napotnico, ki pa je večina oseb, ki obiščejo ambulanto, nima. Izjema so zaporniki, ki pa v večini primerov izhajajo iz skupine odvisnikov od i.v. drog, ter nekateri odvisniki, ki nameravajo oditi na zdravljenje v komunio. Po kategorijah izpostavljenosti pride v ambulanto največ (okrog 70 %) oseb, ki navajajo heteroseksualne nezaščitene spolne odnose, okoli 10 % je moških, ki imajo spolne stike z moškimi ali biseksualne spolne stike, okrog 10 % je odvisnikov od i.v. drog. Med preostalimi so še osebe, ki vzpostavljajo nove partnerske zveze in osebe, ki potrebujejo test zaradi potovanja oz. bivanja ali zaposlitve v tuji državi. Med obiskovalci ambulante je približno enak delež moških in žensk.

V zadnjem času v Ambulanti za svetovanje in testiranje na HIV okužbo vse več obiskovalcev sprašuje in prosi tudi za testiranje na hepatitis B in C. To je možno opraviti le, če imajo osebe napotnico, te pa v večini primerov nimajo.

V obdobju od 1. 6. 2006 do 3. 7. 2007 smo imeli možnost, da smo vsem osebam, ki so prišle na testiranje na okužbo HIV, opravili tudi preiskavo na hepatitis B, in sicer HBsAg, ter presejalni test na okužbo z virusom hepatitisa C (HCV). Testiranih je bilo 821 oseb. Moških je bilo 36 %, žensk pa 64 %.

Povprečna starost testiranih oseb je bila 32,5 let. Največ preiskovancev je bilo iz starostne skupine med 20 in 30 let (34 %), sledi skupina 31–40 let (24 %) in 41–50 let (18 %).

Glede dejavnikov tveganja so osebe najpogosteje navedle tvegani (nezaščiten) spolni odnos (25 %), tetoviranje, prebadanje, naključen vbod z iglo v 20 %, njuhanje droge v 8 %, i.v. uporabo igle za drogiranje v 5 %, transfuzijo krvi v anamnezi 4 %, stik z okuženo osebo v družini 3 %, spolni stik z osebo, okuženo s HCV, v 1,5 %.

Rezultati testiranja

Skupno število oseb z ugotovljenim pozitivnim testom (bodisi anti HCV, bodisi pozitivnim kvalitativnim PCR HCV testom ali obema) je bilo 12 (1,5 %), od tega je bil eden hkrati pozitiven tudi na HBsAg. Med 12 osebami so bile 4 ženske in 8 moških. 2 osebi sta bila azilanta iz Gruzije, ki so ju neposredno za tem vrnili v domovino. Povprečna starost obravnavanih 12 oseb znaša 29 let. Glede na kategorijo izpostavljenosti je 10 oseb

¹Univerzitetni klinični center Ljubljana, Klinika za infektivne bolezni in vročinska stanja, Japljeva 2, 1525 Ljubljana

²Medicinska fakulteta v Ljubljani, Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo, Zaloška 4, 1000 Ljubljana
Kontaktni naslov: e-pošta: ludvik.vidmar@kclj.si

odvisnikov od i.v. drog, 2 pa sta navedla le heteroseksualne spolne odnose. Večina oseb z ugotovljeno okužbo s HCV je že opravila dodatno diagnostiko, 3 pa se na nadaljnjo obravnavo niso ali pa še niso odzvali. 6 oseb se že zdravi z ribavirinom in pegiliranim interferonom. Pri eni osebi gre le za pozitivni anti HCV test, kvalitativni test na PCR pa je negativen. Med 12 osebami z ugotovljeno okužbo s HCV sta dve osebi, ki sta imeli presejalni anti HCV test negativen, a smo ugotovili okužbo s HCV s testom polimerazne verižne reakcije (PCR) na HCV. Pri enem smo ugotovili akutni virusni hepatitis, pri drugem pa je očitno šlo tudi za svežo okužbo, a žal ni bil več dosegljiv za nadaljnjo diagnostiko.

Kako smo odkrili ti dve osebi, ki sta imeli presejalni HCV test sicer negativen?

V Laboratoriju za molekularno mikrobiologijo in diagnostiko aidsa in hepatitisov so se odločili posodobiti presejalno testiranje na okužbo z virusom hepatitisa C (HCV). Zaradi sorazmerno dolgega obdobja serokonverzije presejalni test na hepatitis C, ki temelji samo na odkrivanju protiteles anti HCV, ne zadostuje

več za zanesljivo izključevanje okužbe s HCV. Pri vseh anti HCV negativnih vzorcih dodatno določajo prisotnost HCV RNA s kvalitativnim PCR po strategiji združevanja 24 vzorcev v »mini-pool«. Na ta način smo v omenjeni skupini kljub negativnemu anti HCV statusu pri dveh osebah odkrili prisotnost HCV RNA, kar kaže na veliko možnost zgodnjega obdobja akutne okužbe s HCV.

Zaključek

Rezultati poskusnega testiranja na okužbo z virusoma hepatitisa B in C pri osebah, ki se odločijo za prostovoljno testiranje na okužbo s HIV, so zanesljivo koristni, zlasti kar zadeva okužbo s HCV. Delež oseb z novoodkrita okužbo je skoraj 4-krat višji kot delež okuženih s HIV (1,5 % : 0,4 %). Smiselnost tovrstnega presejalnega testiranja tudi na HCV je pomembna tako epidemiološko zaradi preprečevanja širjenja okužbe kot tudi zaradi pravočasnega zdravljenja in posledičnega znižanja obolevnosti in smrtnosti zaradi okužbe s HCV. Predlagamo, da se testiranje na okužbo s HCV čimprej vključi v obstoječi model testiranja na okužbo HIV.